

Koľko poézie dajú básňam ilustrácie

Knihy s obrázkami netreba deliť na detské a dospelé

Tomáš Klepoch v Česku ilustroval knihu čítankového spisovateľa Jaroslava Vrchlického, no venuje sa aj kresbám, na ktoré používa motorovú pílu.

Tomáš Klepoch je trochu ilustrátor, trochu grafický dizajnér, trochu aj maluje a kreslí, robí linoryty, ale on tomu radšej hovorí tak, že skrátka rád robí obrázky.

Naopak, nemá rád nijaké osvedčené recepty na úspech a zdá sa mu spiatočnicke rozdeľovať ilustrované knihy na detské a dospelácke. „Neviem, prečo sme stále zviazaní nejakými divnými pravidlami. A pritom sa mi nezdá, že by sme boli takí suchári,“ hovorí spontánne.

Poézia aj kritika

Za svoje ilustrácie v knihe Ruda Slobodu Ako som sa stal mudrcom získal na minulom ročníku Bienále ilustrácií Bratislava Zlaté jablko a v Česku nedávno zaujal prácou na knihe poézie a balád Jaroslava Vrchlického, jedného z najslávnejších českých autorov.

Ilustrácie sú však iba jedna časť z toho, čo robí. V Bibiane práve vystavuje prierez tvorby a v galérii Photoport ukázal okrem voľnej tvorby aj najnovšie drevoryty – kresby motorovou pílu.

„Treba do vecí trochu rýpať,“ hovorí Tomáš Klepoch a nemyslí tým iba na techniku svojej práce, ale najmä na to, že nemá problém hovoriť o veciach kriticky.

Ako v lotyštine

K práci na Vrchlického vý-

bere básní a balád Začarovaný Tatrmánek sa vraj dostal ako si náhodou. „Asi mi to už nejakou prischlo, že ilustrujem veci, ktoré pre vydavateľstvo nie sú až také kľúčové,“ hovorí so smiechom. Našťastie to znamenalo aj relatívnu voľnosť, ktorú dostal na svoju prácu.

„Celé to bolo priam šialené. Keď som ten výber zobral prvýkrát do rúk, bolo to ako so

“ Uvedomili sme si, že to nie je iba kniha pre deti, ale aj pre ich rodičov a že si ju asi budú pozerieť a čítať spolu.

Tomáš Klepoch

Slobodom – takmer ničomu som nerozumel. Akoby som to čítal v lotyštine. Keď som si to prešiel niekoľkokrát za sebou, tak sa mi podarilo objaviť čaro tých textov a úplne ma dostali,“ hovorí Klepoch.

Veľkou pomocou mu vraj bol editor výberu Petr Šrámek, s ktorým sa často o básňach rozprával.

Šrámek sa pritom snažil v knižke výberom a zoradením Vrchlického textov rozvíjať obsahovú či významovú nadväznosť. „Bola to nesmierne dobrá spolupráca, no opäť, podobne ako pri Slobodovi sme si uvedomili, že to nebude tak celkom iba knižka pre deti,“ vysvetľuje Klepoch. „Uvažoval som nad tým tak, že skôr než svojim deťom si ju asi kúpia dospelí pre seba,

možno aj z nostalgie za autorom, ktorého poznali z čítaniek. Potom si ju budú prezerat spolu so svojimi deťmi a moje obrázky ich môžu spolu viesť.“

Aj preto si povedal, že jej forma musí byť výpravná a veľkorysá. Ilustrácie sú preto niekedy jemným napovedaním príbehu, inokedy výstižnou metaforou alebo svojbytným svetom, ktorý sa rovnako ako texty plynule vyvíja a nadväzuje zo strany na stranu.

Vlastnými očami

Kým výstava v Bibiane, ktorá potrvá ešte do 26. októbra, ukazuje ilustrácie aj voľnú tvorbu, nedávna výstava Majland vo Photoporte pozostávala výlučne z linorytov a veľkorozmerných drevorytov.

„Ten názov sa dal čítať dvojako, buď po slovensky ako bohatstvo, alebo foneticky z angličtiny – ako moja krajina, moje územie. Chcel som ukázať veci tak, ako ich vidím. Sú to komentáre na niektoré javy a je len na divákovi, či sa s nimi stotožní, alebo s nimi nesúhlasí,“ vysvetľuje Klepoch.

Vedľa seba sa tak striedajú panoramatické krajiny s ironickými, kritickými komentármi spoločnosti, využívajúc zvieracie motívy. Linoryty zväčša vznikajú v sériách, rozvíjajúc príbeh, kompozíciu aj farebnosť v jednotlivých obrazoch.

A kresby na dreve? „Je to prirodzený vývoj – zmena ceruzky za motorovú pílu,“ hovorí so smiechom Tomáš Klepoch.

Jana Németh ©SME

POKR. ILUSTRÁCIE